

Succes med naturpleje på Læsø

En del af kreaturerne, der skal holde nogle af Læsøs mest værdifulde naturområder lyse og åbne, er af racen Galloway. Foto: Naturstyrelsen

Naturpleje i stor skala på Læsø er med til at bevare Læsøs enestående natur og skabe nye arbejdspladser på øen. Naturarealernes fragmenterede ejerskab giver udfordringer med driften, men et større projekt har vist, hvordan det kan blive en succes. Dette kan danne forbillede for naturpleje af store sammenhængende naturarealer med økonomisk gevinst

NATURPLEJE

AF MAJA ELINE PETERSEN

- Hvis vi vil have de store sammenhængende naturarealer, skal ejerne af naturarealer have et økonomisk incitament for at gøre noget. Naturplejen skal ikke bestå af brandslukning fra kommunernes side.

Det fortæller skovrider ved Naturstyrelsen, Jesper Blom-Hansen. Ifølge ham kan naturpleje godt være økonomisk bæredygtigt, men det kræver stordrift, og stordrift kræver bl.a. store enheder at arbejde med. Han taler af erfaring, efter de seneste år at have arbejdet intenst på et projekt, der skal naturgenoprette og bevare de lysåbne naturtyper på Læsø, samtidig med at grundlaget for fremtidig drift af arealerne sikres. Projektet, der er et partnerskab mellem Naturstyrelsen og Læsø Kommune, vil gøre op med den 'evige udgiftsmølle', der er forbundet med naturplejen af de opdeltede naturarealer. I stedet er de mange små arealer samlet i store rationelle driftsenheder. Dette er lykkedes ved at danne foreningen Læsø Natura 2000 Lodsejerforening.

Udfordringen på Læsø

- På Læsø er man begunstiget med - eller belemret med alt efter udgangs-

punkt - mange naturarealer. En tredjedel af øen består af en mosaik af hede og strandeng. Disse arealer har andet end en naturmæssig værdi. De kan bruges til landbrug, jagt og give kulturel og turistmæssig værdi som udflytning og til rekreation. Bevarelsen af områderne har dermed også en stor samfundsmæssig værdi, fortæller Jesper Blom-Hansen.

På Læsø har der været tradition for afgræsning af naturarealerne. Men ligesom i resten af landet var den ekstensive afgræsningsdrift på Læsø stort set stoppet. Den lysåbne natur på Læsø, der er helt enestående både i dansk og international sammenhæng, var derfor truet af tilgroning af birk og skovfyr.

Samdrift er løsningen

- Naturarealerne på Læsø er opdelt i rigtig mange matrikler ejet af Naturstyrelsen og flere hundrede store og små private lodsejere. Den største grund til, at naturplejen var stoppet, var, at der ikke var et økonomisk incitament for lodsejerne til at gøre noget, fortæller Jesper Blom-Hansen og tilføjer:

- Den logiske løsning på udfordringen med det fragmenterede ejerskab var at samdrifte arealerne og tænke stordrift. Når der skabes store enheder, kan der også blive skabt noget økonomi. For at indhegne en ha, skal der 400 m hegn til. Skal der derimod indhegnes et område på 100 ha, kræver det 4000 m hegn. Der er stor forskel på, om man har en udgift til 400 m hegn pr. ha eller 40 m hegn pr. ha.

Med det i tankerne gik Naturstyrelsen i samarbejde med Læsø Kommune i gang med at få oprettet en lodsejerforening på Læsø til fælles drift af naturarealerne. Efter mange møder, og mange kopper kaffe, blev Læsø Natura 2000 Lodsejerforening dannet i 2012, hvor de enkelte lodsejere nu bortforpagter deres arealer til foreningen, som så puljes til store driftsenheder. Foreningen råder selv over en større dyrebesætning, men flere og flere private dyreholdere har meldt sig på banen.

Naturpleje

I Danmark har vi ca. 350.000 ha lysåben natur såsom enge, heder og overdrev. Det kræver naturpleje i form af afgræsning eller slæt for at forhindre tilgroning. De seneste 50 års udvikling i landbruget har betydet, at de lysåbne arealer har mistet deres betydning i landbrugsdriften. De ligger derfor hen, hvormed vi mister både værdifuld natur og en potentiel samfundsressource.

Det kan betale sig

Foreningen råder i dag over ca. 2000 ha, og der er skabt grundlag for, at egentlige afgræsningsentreprenører kan få en god forretning. Foreningen fik indtil den første januar i år hjælp af Naturstyrelsen og Læsø Kommune med støtte fra EU's Natura-program til opstarten. Nu er navlestren-

gen kappet, og foreningen har ansat deres egen driftsleder.

- Foreningen søger diverse tilskud til arealdriften og sælger dyr til slagtning. Der er blevet skabt et setup, som er økonomisk bæredygtigt, fortæller Jesper Blom-Hansen om foreningen, der i 2015 opnåede et overskud på 393.942 kr.

Naturplejen er derfor blevet til en egentlig driftsgren både for lodsejere og dyreholdere, og man kan igen opleve det afgræsningsregime, der i sin tid skabte de store sammenhængende naturarealer.

Ekstra gevinst

Den nye fællesafgræsning på Læsø har, udover at pleje den unikke natur, været med til skabe arbejdspladser på øen. Det drejer sig i første omgang om folk, der skal tilse dyrene om sommeren og passe dem på stalde om vinteren. Samtidig er der nu så mange dyr, der afgræsser, at der på sigt er basis for at genetablere et slagteri på øen.

Man @ Machine introducerer Treffler Cultivator TGA til Danmark

- perfekt til jordbearbejdning uden opblanding
- 100 % fuld gennemskæring i præcis dybde
- kan også anvendes frontophængt

Se mere om de forskellige markredskaber på
www.manatmachine.com

Bestil en demonstration

M@M
manatmachine.com

35 års praktiske erfaringer

info@manatmachine.com

Tlf. +31 (0) 630035123